

Tampere

TAMPEREEN KAUPUNGIN TIEDOTUSLEHTI

HELMIKUU 2002

Kaikem paree Tampere

Teiskoon tulee luontokoulu

Katsaus kaupungin kaavoitukseen

Pohjoinen hehkuu Vapriikissa

Kuva: Kimmo Torkkeli

Kuva: Kimmo Torkkeli

Kuva: Kimmo Torkkeli

Tampere

Asukasmäärän kasvu lisää Tampereen menoja

Tampereen kaupungin talousarvion loppusumma tänä vuonna on 1,1 miljardia euroa.

Tästä noin 1 miljardia käytetään jokapäiväisiin menoihin kuten esimerkiksi koulujen ja päiväkotien toimintoihin. Noin puolet kuluista koostuu henkilöstön palkoista. Menoja lisäävät jatkossakin mm. asukasmäärän kasvu ja väestön ikääntyminen.

Talousarviossa 25,9 miljoonaa euroa kuluu rahoitusmenoihin eli korko- ja lainanhoitomaihin.

Kaupungilla on lainaa 96,5 miljoonaa euroa eli 486 euroa asukasta kohden.

Investointeihin eli esimerkiksi kaupungin kiinteistöjen peruskorjaus- ja uudisrakentamismenoihin on varattu 118 miljoonaa euroa.

Kaupunki saa tuloja veroina, valtionosuuksina, myyntituloina ja maksuina. Suurin summa kertyy verotuloista, joiden arvioidaan nousevan tänä vuonna yli 500 miljoonan euron.

Valtionosuuksina lasketaan saatavan noin 108 miljoonaa euroa.

Kaupungin tuloveroprosentti on edelleen 17,25. Suomen suurimmista kaupungeista pienemmällä veroprosentilla selviävät vain Helsinki ja Espoo.

Kaupunki kerää useista järjestämistään palveluista maksuja, joita tänä vuonna arvioidaan kertyvän noin 4,7 miljoonaa euroa. Maksut eivät yleensä kata kaikkia kustannuksia, joten osa palveluista on rahoitettava verovarjoilla.

Tänä vuonna maksut eivät ole oleellisesti nousseet. Talousarvion mukaan Tampereen Vesi korottaa vesitaksaansa 0,05 eurolla ja jätevesitaksaansa 0,03 eurolla kuutiolta heinäkuun alusta. Jos johtokunta näin päättää, tulee veden verolliseksi hinnaksi 0,84 euroa kuutiolta ja jäteveden hinnaksi 1,23 euroa kuutiolta.

Tampere nyt ja tulevaisuudessa

Asukkaat

- Vuoden 2002 alussa asukasluku oli 197 500. Vuonna 2020 tamperelaisia arvioidaan olevan 229 000.
- Paineet päivähoiton ja perusopetuksen järjestämiseksi eivät vähene lähivuosina, sillä alle 15-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2020 mennessä n. 3 000 lapsella.
- Myös vanhusten palveluiden tuottamiseen kohdistuu paineita, sillä yli 64-vuotiaiden osuus asukasluvusta nousee vuoteen 2020 mennessä 19 %:iin.

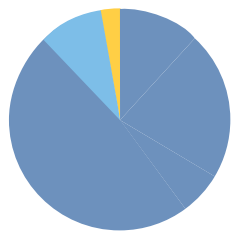
Työpaikat

- Vuonna 2001 Tampereella oli noin 103 000 työpaikkaa. Eniten työpaikkoja on yhteiskunnallisissa palveluissa eli lähinnä terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa, toisena tulee teollisuus ja kolmantena kauppa-, majoitus- ja ravitsemistoiminta. Työpaikkojen määrän uskotaan kasvavan seuraavan 20 vuoden aikana noin 30 000:lla.
- Tampereella käy töissä muista kunnista n. 27 000 henkilöä, joista naapurikunnista tulevien osuus on 66 %.

Asuminen

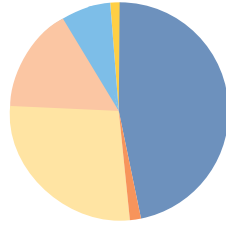
- Tampereella oli viime vuoden alussa 103 700 asuntoa, joista neljäsnes sijaitti pientaloissa.
- Vuokra-asuntojen osuus on noussut viime vuosina lähes 40 000:ään.
- Väestönkasvu edellyttää lähivuosina yli 2 000 asunnon rakentamista vuosittain.

Kokonaismenot Liikelaitokset yhdistetty, sisäiset erät poistettu

■ Käyttötalous 859,9 Milj.euroa, 85 %
■ Investoinnit 116,7 Milj.euroa, 12 %
■ Rahoitus 25,9 Milj.euroa, 3 %
Kokonaismenot 1 002,6 Milj.euroa

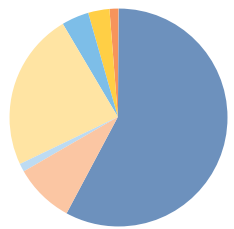
Tuloslaskelma, menot Liikelaitokset yhdistetty, sisäiset erät poistettu

■ Henkilöstömenot 350,6 Milj.euroa, 43 %
■ Palvelujen ostot 252,1 Milj.euroa, 30%
■ Aineet, tarvikkeet ja tavarat 127,7 Milj.euroa, 15 %
■ Avustukset 72,8 Milj.euroa, 9 %
■ Muut menot 18,8 Milj.euroa, 2 %
■ Rahoitusmenot 6,4 Milj.euroa, 1%

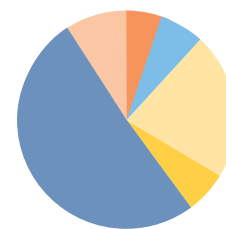
Menoista ei ole vähennetty erää Valmistus omaan käyttöön (79,8 Milj.euroa)

Tuloslaskelma, tulot Liikelaitokset yhdistetty, sisäiset erät poistettu

■ Verotulot 516,2 Milj.euroa, 55 %
■ Myyntitulot 200,4 Milj.euroa, 21 %
■ Valtionosuudet 108,0 Milj.euroa, 12 %
■ Maksutulot 46,9 Milj.euroa, 5 %
■ Muut tulot 37,3 Milj.euroa, 4 %
■ Tuot ja avustukset 14,9 Milj.euroa, 2 %
■ Rahoitustulot 8,5 Milj.euroa, 1 %

Käyttötalousmenot Ilman liikelaitoksia

■ Sosiaali- ja terveyspalvelut 51 %
■ Koulutuspalvelut 20 %
■ Yhdyskuntapalvelut 9 %
■ Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut 7 %
■ Konsernihallinto 6 %
■ Sisäiset palvelut 7 %

Kaikem paree Tampere

Vuosi 2002 alkoi Tampereella uuden strategian ohjauksessa. Kaupunginvaltuusto on asettanut kehityksen päämäärät vuoteen 2012 ja käytännön tavoitteet jo alkaneelle vuodelle. Syksyllä hyväksytty strategia näkyy käytännössä heti.

Strategia sai otsikokseen "Kaikem paree Tampere". Tätä selittää visio, jota strategia toteuttaa:

Tampere on kestäväällä tavalla kasvava kansalaisten tietoyhteiskunta ja osaamisen keskus. Sen toiminta perustuu rohkeaan aloitteellisuuteen, hyvään palveluun, laajaan verkottumiseen ja seutuyhteistyöhön.

Jotta tämä visio toteutuisi, on strategiaan muotoiltu kymmenen tärkeää päämäärää:

Strategia on mukana jo tämän vuoden talousarviossa. Tälle vuodelle on asetettu käytännön tavoitteita, joita budjetti toteuttaa.

- Merkittäviä yksittäisiä tavoitteita palvelutuotannossa ovat muun muassa vanhustenhuollon tason parantaminen, palveluiden hankintastrategian laatiminen sekä säännöllisten asiakaspalautejärjestelmien käyttöönotto kaikilla toimialoilla. Yhdyskuntarakentamisen tavoitteiksi on asetettu muun muassa keskuksen liikenneverkkosuunnitelman toteutus, kestävä kaavoituksen ja rakentamisen kriteerien määrittely sekä raideliikenneselvityksen laatiminen, luettelee taloussuunnittelupäällikkö **Kari Hakari**.

Kaupunkistrategian pohjalta tehdään nyt

eri toimialojen palvelustrategioita, joissa käydään läpi käytännön palvelujen kehittämistä. Myös asuntopolitiikka, elinkeinopolitiikka ja ympäristöasiat laitetaan tulevaisuuden kiikariin. Kuten yleinen kaupunkistrategiakin, myös erillisstrategiat tehdään tiiviissä vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa.

- Tulevaisuuden suunnittelu voi olla vaikeaa, mutta haluamme kehittää kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Myös palveluita suunniteltaessa on palveluiden käyttäjien mielipide tärkeä. Tämän takia toivomme, että kuntalaiset ja palveluidemme käyttäjät osallistuvat aktiivisesti strategia-prosessiin, rohkaisee taloussuunnittelupäällikkö Hakari.

1. Tampereella on asukkaiden tarpeista ja osallistumisesta lähtevät hyvän elämän palvelut
2. Tampereella on työtä, asuntoja sekä terveellinen ja turvallinen ympäristö
3. Tampere on ystävällinen ja monikulttuurinen kasvukeskus, johon on helppo tulla kaikkialta
4. Tampere kasvaa ja kehittyy perinteitään kunnioittaen ja vahvuksiinsa luottaen
5. Tampere on kansalaisten tietoyhteiskunnan johtava kehittäjä ja soveltaja
6. Tampere on maailmanluokan koulutus-, tutkimus- ja osaamiskeskus
7. Tampere on monipuolinen sivistys- ja kulttuurikaupunki
8. Tampere toimii seudullisesti
9. Tampere on ympäristönsuojelun kärkikaupunki
10. Tampereella on vakaa talous, joka luo perustan laadukkaille palveluille ja tulevaisuuden rakentamiselle

Kestävä kehitys

päätösten lähtökohdaksi

Kuva: Kimmo Torkkeli

Koordinaattori Outi Teittinen uskoo avoimuuden voimaan.

"En ole mikään vastausautomaatti, joka kertoo kaupunkilaisille millainen kehitys on kestävä ja millainen ei. Silti olen valmis käymään arvokeskustelua. Yhteistyö ja kyky ymmärtää erilaisia ajatuksia ovat työn keskeisiä puolia.

Joulukuussa Tampereen kaupungin kestävä kehityksen koordinaattorina aloittanut **Outi Teittinen** on jo työnsä alkumetreillä joutunut vastailemaan kaupunkilaisten kysymyksiin ympäristöstä. Häneltä on kysytty kantaa Mäntynrannan sillan rakentamiseen ja parkkiluolan aukon sijaintipaikkaan. Varsinainen työnkuva on kuitenkin julkisuudessa esillä olleita konkreettisia kiistakysymyksiä laajempi. Kattaahan kestävä kehitys ekologisen puolen lisäksi myös taloudellisen ja sosiaalisen kestävyden.

Teittinen aikoo ohjata kaupunkia ottamaan päätöksenteossaan entistä paremmin huomioon kestävä kehityksen periaatteet.

-Yritän hoitaa työni niin, ettei kestävä kehitys jää vain merkityksettömäksi, yleiseksi fraasiksi, vaan sillä on oikeaa sisältöä. Kaupunkilaisten kannalta on tärkeää, että saamme aikaan konkreettisia hankkeita. Se on paras tapa lisätä ymmärrystä tämän työn merkityksestä.

Jyväskylässä mm. ympäristöjohtamista ja valtio-oppia opiskellut Outi Teittinen on kauppatieteiden maisteri ja yhteiskuntatieteiden kandidaatti, jolla on monipuolinen näkökulma kestäväan kehitykseen vaikutta-

viin toimijoihin. Ennen Tampereelle muuttoon hän oli tutkijana Teknillisen korkeakoulun projektissa, jossa tutkittiin Barentsin alueen energiahuoltojärjestelmää. Aiemmin hän on konsultoinut mm. pohjanmaalaisen pk-yrityksen ympäristöjärjestelmän luomista. Myös kansalaisjärjestöt ovat tuttuja.

Monet odottavat, että kestävä kehityksen koordinaattori elää niin kuin saarnaa. Teittinen on elämäntavoiltaan kuin monet muutkin ikäpolvensa tamperelaiset. Hän tekee ostoksia kaupassa ekologiset painotukset mielessään, pyöräilee ja omistaa muutamia tuulivoimaosakkeita.

-Ei siis mitään kummallista.

Kaikem paree Tampere pohjana

Kun kaupunginvaltuuston perustama virka on uusi, Teittinen joutuu rakentamaan työnsä käytännöt alusta lähtien. Hän on tehnyt jo muutamia selkeitä linjauksia. Kestävä kehityksen koordinaattori aikoo toimia linkkinä kaupunkilaisten ja hallinnon välillä. Tavoitteena on lisätä avoimuutta ja kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia. Tulossa ovat mm. omat nettisivut. Koordinaattori aikoo myös jalkautua sidosryhmien pariin.

-Pyrimme siihen, että kestävä kehitys on tulevaisuudessa olennainen osa kaupungin johtamisjärjestelmää. Tavoitteena on, että eri intressiryhmiä kuunnellaan tasapuolisesti ja päätökset tehdään perusteellisen, avoimen valmistelun pohjalta.

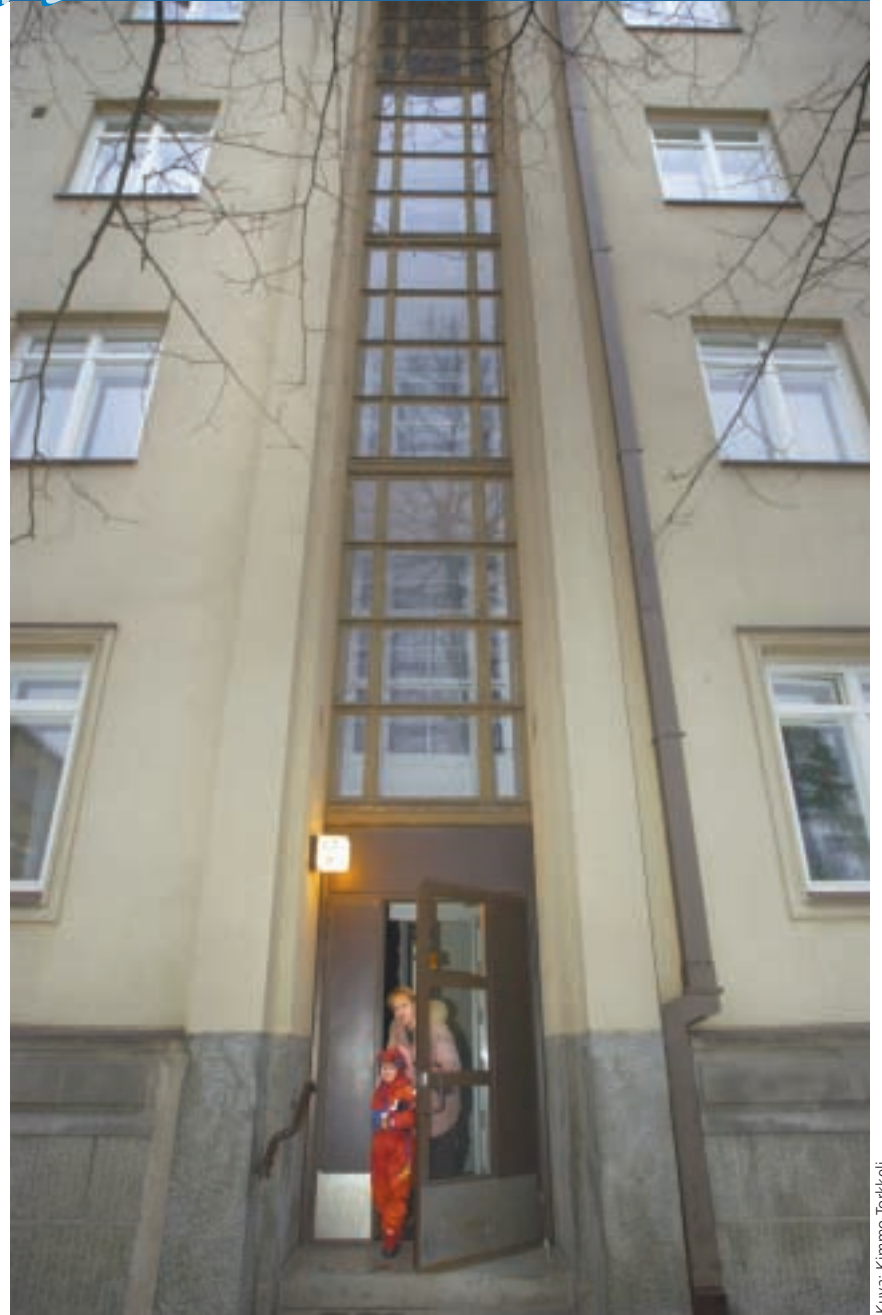
Aivan tyhjästä Teittinen ei sentään joudu lähtemään. YK järjesti 1992 Rio de Janeirosa ympäristö- ja kehityskonferenssin, jossa maailma sitoutui kestäväan kehitykseen. Kokouksessa saavutettiin yhteisymmärrys siitä, että ympäristö sekä taloudellinen ja sosiaalinen kehitys liittyvät toisiinsa. Rion kokouksen hengessä 1999 laadittu Tampereen Agenda 21 on listannut kestäväan kehityksen periaatteita. Ne on nyt tarkoitus muuttaa käytännöiksi. Kestävä kehitys on mukana myös Kaikem paree Tampere -kaupunkistrategiassa, joka on laadittu vuosille 2001-2012.

Teittisen työpaikka on kaupunginkanslian suunnittelu- ja rahoitusryhmässä eikä ympäristövalvonnasta, joka on aiemmin vastannut kestäväan kehityksen eteenpäinviemisestä. Muutos korostaa koordinaattorin poikkiallinnollista asiantuntijatyötä. Koordinaattori muistuttaa, että Tampereen ympäristövalvonta on tehnyt jo paljon hyvää työtä kestäväan kehityksen eteen. Se organisoii mm. paikallisagendan teon ja on tehnyt ajatusta tunnetuksi kaupungin hallintokuntien sisällä.

Koordinaattori ennakoii, että kestäväan kehityksen periaatteiden muuttuminen käytännöiksi vie aikaa.

-Mitään nopeita tuloksia en odota. Kyse on pitkästä, mutta mahdollisesta projektista.

● **Teksti: Matti Wachlin**

Kuva: Kimmo Torkkeli

Kauppakassien kantaminen helpottuisi, jos taloon saataisiin hissi, tuumivat Satakunnankatu 61:ssä asuvat Anna-Maija ja Anu Piepponen.

Hissejä vanhoihin kerrostaloihin

Tampereen kaupunki ryhtyy tukemaan hissien rakentamista vanhoihin kerrostaloihin. Kaupungissa on tällä hetkellä runsaat 700 hissittöntä 3-4-kerroksista taloa, ja niissä asuu noin 27 000 ihmistä.

Tämän vuoden talousarviossa on varattu 340 000 euron avustusraha käytettäväksi seuraavien viiden vuoden aikana hissien rakentamiseen.

Hissittömien talojen asukkaista parikymmentä prosenttia on yli 55-vuotiaita. Hissittömyys vaikeuttaa heidän jokapäiväistä liikumistaan sekä saattaa aiheuttaa mm. tapaturmariskejä, tukipalveluiden tarvetta ja enenaikaista laitoshoittoa joutumista.

Valtio avustaa asunto-osakeyhtiöitä hissi-

en rakentamisessa 40 prosentin avustuksella ja aravavuokrataloja 50 prosentin avustuksella. Avustuksen myöntää Valtion asuntorahasto ja käytännössä sitä anotaan Tampereen kaupungin asuntotoimesta.

Kun valtio on avustuksensa myöntänyt, myös Tampereen kaupungilta on mahdollisuus saada kunnallista korjausavustusta, joka kattaa 10 prosenttia hissien rakentamiskustannuksista. Lisäksi yksityinen henkilö taloyhtiön osakkeenomistajana voi anoa kaupungin asuntolainarahastosta lainaa rahoittaakseen hissien rakentamisesta aiheutuvan omarahoitusosuuden.

Lisätietoja antaa korjausneuvoja Eeva-Liisa Anttila Tampereen kaupungin asuntotoimesta, puh. 3146 6465.

Ympäristöstrategian visio vuodelle 2012:

"Tampere on ympäristönsuojelun kärkikaupunki"

"Kaikem paree Tampere"-kaupunkistrategialle laaditaan parhaillaan ympäristöstrategia, jonka mukaan vuoteen 2012 mennessä Tampere lunastaa lupauksensa olla ympäristönsuojelun kärkikaupunki Suomessa. Jotta tähän päästäisiin, on kaupungin hallinnon sisällä mietitty sekä kuntalaisilta ja sidosryhmiltä kyselyt mihin asioihin pitäisi erityisesti kiinnittää huomiota. Monista päämääristä on tässä vaiheessa katsottu tärkeimmiksi seuraavat:

1. Tampereella lisätään ympäristötietoisuutta
2. Tampereella tehostetaan luonnonvarojen ja energian säästävää käyttöä
3. Tampereen ekologinen kestävyys turvataan
4. Tampereella vähennetään ilman kuormitusta ja melua
5. Tampereella vähennetään jätteitä

Seuraavassa vaiheessa etsitään ne asiat, joissa kaupungin on onnistuttava päästääkseen yllä mainittuihin päämääriin. Työn edetessä päämäärät tarkentuvat konkreettisiksi toimenpiteiksi.

Strategian sisällöstä voi edelleen antaa palautetta sen laatijoille. Palvelupiste Frenckellistä, Frenckellinaukio 2 B (kellon alta sisään) saa perustietoa ja palautelomakkeita. Internetissäkin on perustietoa sekä palaute-mahdollisuus osoitteessa www.tampere.fi/ytoteto/yva. Voit ottaa yhteyttä myös puhelimitse tai paperilla, Antonia Sucksdorffin tavoittaa puhelimesta 314 73561 ja osoitteesta Tampereen kaupunki, ympäristövalvonta, PL 437, 33101 Tampere.

Toimialojen strategioita käsittelevät yleisötilaisuudet:

- **Maanantai 18.2. klo 18.00-20.00**
Pantin auditorio,
Puutarhakatu 11, pihapuoli
Sosiaali- ja terveystoimi
- **Maanantai 18.2. klo 18.00-21.00**
Sampolan juhlasali
Koulutustoimi
- **Tiistai 19.2. klo 18.00-21.00**
Sampolan auditorio
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen toimitilat, hankkeet ja tulevaisuuden tarpeet Tampereella on kartoitettu. Asiaa valmistellut työryhmä esittää toteutettavaksi kaikkiaan 25 kehittämiskohdetta, joiden rahallinen kokonaisarvo on 133 miljoonaa euroa. Osa hankkeista on jo päätetty toteuttaa, osa on lähitulevaisuuden hankkeita ja osa pitkän ajan suunnitelmia.

Ehdotuksissa ovat mukana muun muassa kansalais- ja kulttuuritalon kehittäminen Pohjolankadulle, Pyynikin uimahallin kehittäminen, linja-autoaseman kehittäminen keskustan nuorisotiloiksi sekä Ratinan stadionin peruskorjaaminen. Alueellisia palveluja esitetään parannettaviksi muun muassa uusien palvelukeskusten, Linnainmaa-talon ja Vuores-talon, rakentamisella sekä Hervantalon uudistamisella. Myös Vapriikin ja Tampere-talon kehittäminen ovat ohjelmassa korkealla. Taidemuseoille ehdotetaan yhteistä keskusta, joka kokoaisi Tampereen kaupungin ylläpitämät taidemuseot samaan kiinteistökokonaisuuteen. Samoin esitetään museoiden varastoinnin keskittämistä.

Asukkaiden tarpeet lähtökohtana

-Työn lähtökohtana on ollut tarve kartoittaa kulttuuri- ja vapaa-aikatoimien nykytilanne ja tulevaisuuden tilatarve kokonaisuutena sekä tarjota poliittiselle päätöksenteolle työväline tilojen suunnitteluun, rakentamiseen ja hallintaan, kertoo työryhmän puheenjohtaja, tilakeskuksen johtaja Ilkka Ojala.

Tuore kaupunkistrategia on ollut työn pohjana. Sen keskeisiä strategisia päämääriä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintojen kannalta ovat: "Tampereella on asukkaiden tarpeita ja osallistumisesta lähtevät hyvän elämän palvelut" ja "Tampere on monipuolinen sisä- ja kulttuurikaupunki".

-Olennaisia ovat siis asukkaiden tarpeet, tasapuolisesti ja kokonaisuutena hahmotettuna, Ojala sanoo. -Tärkeitä lähtökohtia ovat olleet myös tilojen monikäyttöisyys, muunneltavuus, saavutettavuus ja erityisryhmien käyttötarpeet. Alueiden ja asukkaiden tasapuolinen huomioonottaminen on myös ohjannut työryhmän työtä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sektorilla on tehtäviä ja toimintoja, jotka on laissa määriteltä, mutta joiden toteutustavasta ja laajuudesta kunta voi päättää itse. Tämä antaa kunnalle mahdollisuuden omaan harkintaan palveluiden tuotannossa ja niiden laajuudessa. Kunnan perinteinen ja selvästi yleisin tapa on tuottaa palveluita omalla organisaatiolla. Tällaisia ovat mm. kirjastot, kansalaisopistot ja nuorisopalvelut. Toinen tapa on järjestäjän rooli, jossa kunta toimii palveluiden ostajana ja maksajana sekä määrittelee palveluiden sisällön. Kolmas on luoda toimintaedellytyksiä kansalaisten, kolmannen sektorin ja yritysten toiminnalle. Edellytyksiä voidaan luoda esimerkiksi tiloina, taloudellisena tukena ja henkilöstöresursseina.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimien hankkeita suunniteltaessa työryhmä on käyttänyt kaik-

Kulttuuritilat työryhmän hankelistalla

25 kehittämiskohdetta

kia näitä järjestelymalleja. Ne vaikuttavat myös toteutuksen rahoittamiseen.

Infrastruktuuri kunnossa

Olemassaolevien kulttuuri- ja vapaa-aikatoimien perusrakenne on kunnossa. 1970- ja 80-luvuilla toteutetut suuret rakennushankkeet tarjoavat toiminnalle hyvät edellytykset.

Merkittävimmät hankkeet olivat Pirkkahalli, Tampereen Työväen Teatteri, Tampere-talo, pääkirjasto Metso ja Hervannan toimintakeskus sekä liikuntapaikkojen verkosto. Viime vuosina on muun muassa rakennettu museo-keskus Vapriikki, kehitetty Pirkkahallia, rakennettu lisää kirjastotiloja, peruskorjattu Sampolaa työväenopiston tarpeisiin, nykykaistettu Tampereen jäähallia, toteutettu yh-

dessä opetusministeriön kanssa Työväen keskusmuseon investointi ja kehitetty Tallipihaa osana vanhan Tampellan aluetta.

Uudet hankkeet

Työryhmä on jakanut tilahankkeet kolmeen ryhmään: kunnallisen peruspalvelutuotannon hankkeisiin, public-private -hankkeisiin ja markkinaehtoisin hankkeisiin.

Kunnallisen palvelutuotannon hankkeet kuuluvat kuntalaisten perusoikeuksiin ja ne on pyrittävä järjestämään alueellisesti ja tasapuolisesti. Ne rahoitetaan pääosin kunnan talousarviosta. Näitä ovat Ratinan ykkösvaihe, Sampolan laajennus, lasten ja nuorten kuvataidekoulu, museoiden varastot, Hervantalo, Hämeen museo, linja-autoaseman muuttaminen nuorisotiloiksi, Metson ja Vapriikin kehittäminen ja Vuores-talon rakentaminen.

Public-private -hankkeissa kustannusvastuu jakautuu osittain kunnalle, osittain toimijoille ja käyttäjille. Toiminta voi olla eri tavoin tuettua ja niissä pyritään tuottovastuuseen. Näitä ovat Tampere-talon saneeraus, kulttuurikeskus Pohjolan rakentaminen, Pyynikin uimahallin korjaus ja hotellin rakentaminen sen yhteyteen, taidemuseoiden keskus, luonnontieteen ja kivimuseo, Tampereen stadion ja Mäntinranta.

Markkinaehtoisin hankkeisiin kuuluvat kiinteistöt, jotka myydään tai realisoidaan ulkopuoliseen käyttöön markkinahinnoin, ja joiden toiminta on täysin markkinaehtoista. Näitä ovat mm. Steinerkoulu eli vanha kauppaopilaitos, Sorin nuorisotalo ja Haاران palatsi.

Ilkka Ojala korostaa, että nyt valmistunut raportti toimii keskustelun pohjana.

-Tämä toivottavasti auttaa näkemään, miten hankkeet liittyvät toisiinsa, ja miten ne voidaan toteuttaa tasapuolisesti asukkaita palvellen, Ojala toteaa.

Työryhmän raportissa esitetyt hankkeet etenevät normaaliin tapaan kunnan valmistelussa. Suurimpien hankkeiden valmistelu etenee hanketyöryhmissä. Tilatyöryhmä jatkaa työskentelyään ja päivittää raportin vuosittain.

Tilatyöryhmän raportti on luettavissa nettissä osoitteessa http://www.tampere.fi/uutta/tyoryhmat/kuvato_tila.pdf.

● Teksti: Soile Virta

Turvallisuus ja tunnelma

Muotialan asuinalueen ideana

Muotialan ja Huringin peltoalueelle syntyy tulevien kymmenen vuoden aika uusi Muotialan kaupunginosa noin 2000 tamperealaiselle. Alueen suunnittelussa on tehty alusta alkaen yhteistyötä alueen tulevien käyttäjien ja mahdollisten asukkaiden kanssa.

Asuinalueen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota ihmisen kokoihin, turvallisuutta ja kotoista tunnelmaa luoviin ratkaisuihin. Arkkitehtien ja asukkaiden mukana aluetta suunnittelevat valaistuksen ja maisemasuunnittelun asiantuntijat.

Muotialan alueen suunnittelu aloitettiin vuosi sitten, ja sen jälkeen alueella on järjestetty monia yleisötilaisuuksia. Lähiseudun asukkaiden lisäksi mm. alueelle sijoittuvan Steiner-koulun kannatusyhdistys, Nekalan päiväkotiki, siirtolapuutarhurit ja yrittäjät ovat

saaneet äänensä kuuluviin.

Turvallisuusajattelu on alueen suunnittelun peruserä. Muotialan suunnittelun lähtökohtia ovat lisäksi yhteisöllisyys ja vuorovaikutus, toimintojen sujuvuus ja positiivinen imago, viihtyisyys, jalankulkijan mitta-kaava ja tilahierarkian selkeys. Nämä näkökohdat otetaan huomioon myös varsinaisessa asuntojen ja tilojen rakentamisessa. Rakentajille annettava ohjeisto edistää yksilöllistä, laadukasta toteutumista ja varmistaa turvallisuustavoitteen saavuttamisen.

Liikenteellisesti Muotialan ja siihen liittyvän Korkinmäen täydennysalueet ovat hyvin tavoitettavissa.

Alueen palvelut ja lähikeskus sijoittuvat Muotialantien, vanhan kylätien varteen. Ainan päiväkotiki sijoittuu entisen Huringin tilakeskuksen paikalle ja Steiner-koulu säilytetään Huringin tilakeskuksen yhteyteen. Alueen keskelle tulee aluepuisto ja pienempiä korttelipuistoja rakennetaan osa-aluekohtaisesti. Viheralueille ja järvenrannan luontoon pääsee puistoväylää pitkin.

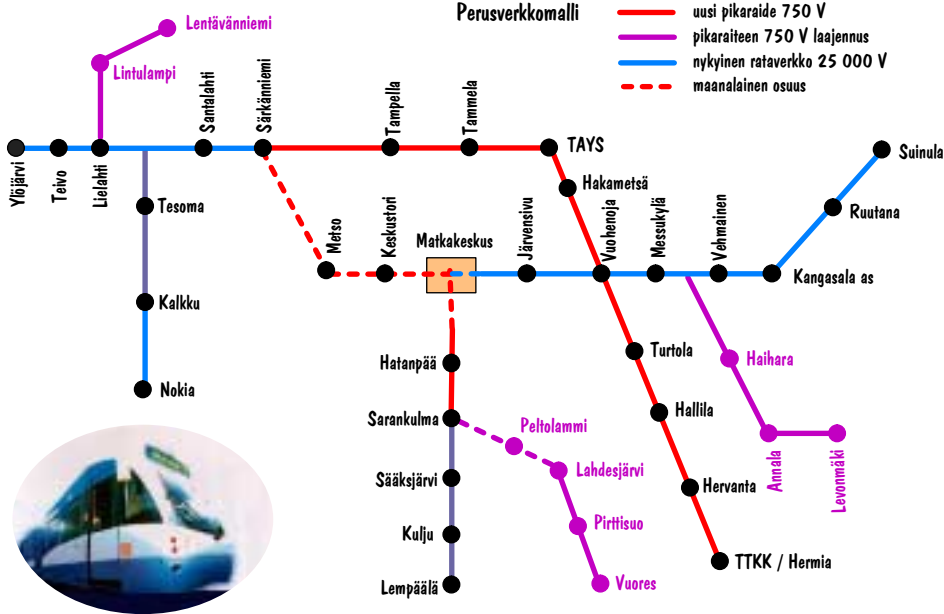
Päiväkotilapsetkin ovat mukana suunnittelemassa asuinalueita kotoisaksi ja turvalliseksi.

Selvityksen suuntana on:

Pikaraitiotie Tampereelle

RATAVERKON HYÖDYNTÄMINEN JOUKKOLIIKENTEESÄ
Nykyinen verkko + pikaraitiotie (ns Hybridimalli)

11.6.2001 / JL

Tampereen sijainti kahden järven välissä tuo liikenteen järjestelyyn omat ongelmansa. Erityisesti kaupungin länsipuolella liikenteen ruuhkautuminen täytyy ratkaista. Siksi tällä hetkellä selvitetään mahdollisuuksia kokonaan uuden joukkoliikenteen järjestelmän, pikaraitiotien rakentamiseksi.

- Näin kaupungin kasvu ja laajeneminen tulevaisuudessa perustuisi olemassaolevan joukkoliikenteen varaan, toteaa Tampereen kaupungin kaavoitusjohtaja **Jyrki Laiho**. Raideliikenneselvityksen tekeminen aloitetaan helmikuussa.

Ympäristöystävällisen raideliikenteen kehittäminen joukkoliikenteen muotona ratkaisisi liikenteen monien ongelmien lisäksi asuntojen ja työpaikkojen sijoittumisen ja elämän viihtyisyyden ongelmia.

Aikaisintaan vuonna 2007

- Tampere on maan merkittävä kasvukeskus ja liikenteen sujuvuuden takaamiseksi tehokas joukkoliikenne on välttämätön. Pikaraitiotien toteutuminen voisi ajoittua vuosittuhannen ensimmäisen vuosikymmenen lopulle. Aikaisimmillaan voidaan puhua vuodesta 2007, sanoo kaavoitusjohtaja Jyrki Laiho.

- Raideliikenneverkon rakentaminen antaisi mahdollisuuden miettiä alueen tulevaisuutta pitkällä tähtäimellä muutenkin; tiiviini kaupungin ympärille voimme kehittää radanvarsille pientaloasumisen taajamia, joista ihmiset pääsevät kulkemaan nopeasti ja turvallisesti työpaikkoihin, kouluihin ja vapaa-ajan harrastuksiin, toteaa Laiho.

Kaavoitusjohtaja Laiho ja kaupungin-

sinööri Risto Laaksonen ovat tutustuneet eurooppalaisiin raideliikenne ratkaisuihin. Tampereen pikaraitiotien suunnittelussa lähtökohtana on käytetty muun muassa Saksassa toimivaa hybridimallia, jossa kuljetaan sekä rautatiekiskoilla että varsinaisilla raitiotie kiskoilla.

- Kaikkiällä, missä erilaisia raitiotiejärjestelmiä on otettu uudelleen käyttöön tai rakennettu aivan uusia, ovat kokemukset olleet erittäin hyviä. Joukkoliikenteen laatua parantavat hankkeet ovat lähes aina ylittäneet tehdyt ennusteet matkustajamäärien osalta.

Mitä selvitetään?

Tampere on tilannut selvitystyön raideliikenteestä ulkopuoliselta konsultilta. Selvitys on valmis lokakuun loppuun mennessä.

- Selvittävänä on ensinnäkin raideliikenne ratkaisun tekniikka, sen liittäminen nykyiseen rataan ja luonnollisesti se, missä raide kulkisivat. Lisäksi selvitetään, missä raide menisi maan alla ja missä maan päällä, kertoo kaupungininsinööri Risto Laaksonen.

- Selvityksessä katsotaan myös hankkeen hyödyt ja haitat, käsitellään maankäyttöä ja laaditaan alustavat ennusteet. Organisaatiomalli laaditaan muun muassa järjestelmän ylläpitoa ja kustannuksia varten.

Tampereen pikaraitiotie käyttäisi ensimmäisessä vaiheessa nykyistä rataverkkoa 57 kilometrin matkalta ja uutta pikaraidetta rakennettaisiin 26 kilometriä. Maanalaista osuutta tulisi parin kilometrin verran.

Ja kaikki tämä parantaa liikenteen sujuvuuden lisäksi kaupungin ilmanlaatua, säästää tilaa ja luo viihtyisyyttä.

• Teksti: Taina Repo

PARAS

on rakenteilla olevalla paikallisliikenteen hallintajärjestelmälle jossain vaiheessa vakiintunut lyhenne, jonka voi tulkita tarkoittavan vaikkapa PARempaa ASIakas-palvelua. Mutta mikä se sellainen paikallisliikenteen hallintajärjestelmä sitten oikein on?

PARAS-järjestelmässä kukin bussi "tietää" sijaintinsa ajantasaisesti muutaman metrin tarkkuudella. Sijainnin määrittämisessä käytetään satelliittipaikannusta. Bussit kertovat siten 30 sekunnin välein olinpaikkansa järjestelmän keskustietokoneelle. Keskustietokone laskee ennusteet bussien pysäkeiltuloajoiksi ja välittää tiedon pysäkinäyttöille.

Tamperealaiselle näkyvin osa järjestelmässä ovatkin juuri tärkeimmille pysäkeille pystytettävät näytöt. Näyttötäulu kertoo ajantasaisesti odotusajat eri linjojen seuraaville busseille. Jos odotusajan edessä on vinoneliö, se tarkoittaa, että kyseessä on aikatauluista laskettu odotusaika; tällaisia näkyy varsinkin alkuvaiheessa, kun kaikki linjat eivät vielä ole mukana uudessa järjestelmässä. Kun bussin tuloon on vähemmän kuin kaksi minuuttia, minuuttilukeman sijasta näytetään bussisymbolia. Järjestelmään kuuluu myös sisätiloihin sijoitettavia monitoreja, jotka kertovat odotusaikoja vaikkapa useammalle pysäkillä kerrallaan.

Toinen välittömästi matkan tekoa helpottava uusi palvelu on bussien sisätiloihin tuleva yksirivinen näyttö, joka kertoo kulloinkin seuraavaksi vuorossa olevan pysäkin. Tämä helpottaa kulkemista oudommillakin linjoilla,

kunhan tietää poistumispaikkansa nimen.

Kuljettajia palvelee oma näyttönsä, joka kertoo ollaanko ja kuinka paljon aikataulusta edellä tai jäljessä. Tästäkin matkustajat hyötyvät entistäkin täsmällisempänä aikataulujen noudattamisena. Näytön avulla liikenteenvalvonta voi myös lähettää kuljettajille viestejä, esimerkiksi ajo-ohjeita poikkeustilanteissa.

Niin kuljettajat kuin matkustajatkin hyötyvät PARAS-järjestelmän myötä toteutettavista tehokkaista liikennevalvotuksista. Tulevaisuudessa busseille järjestetään tarvittaessa vihreätä valoa nykyistä tehokkaammin ja muuta liikennettä mahdollisimman vähän häiritsevä.

Tällainen hallintajärjestelmä kerää paljon tietoa mm. ajoajoista liikenteessä ja tarjoaa jatkoissa erinomaisen pohjatiedon aikataulujen suunnittelulle. Tästä hyötyvät niin matkustajat kuin liikenneyrityksetkin.

PARAS-järjestelmä rakennetaan vaiheittain. Ensimmäinen käyttöönotto vaihe on lähellä. Ennen lumien sulamista pitäisi järjestelmän olla käytössä liikennelaitoksen linjoilla 16 ja 22 ja Väinö Paunu Oy:n linjalla 70 ja Länsilinjat Oy:n linjaydistelmällä 80/85/86. Näiden liikenneyritysten lisäksi hankkeessa ovat mukana Tampereen kaupungin tekninen toimi, Hämeen tiepiiri ja puolet tämän ensimmäisen toteutusvaiheen kustannuksista, miljoonasta eurosta, maksava liikenne- ja viestintäministeriö.

• Matti Rainio

Liikenneväylät ja kadut 2002

Teknisen toimen palvelupiste on saanut uudet tilat osoitteesta Frenckellinaukio 2 B. Sieltä saa tietoa kaikista teknisen toimen töistä ja hankkeista.

Liikenneväylien rakennustöistä suurin hanke on tänä vuonna Hervannan valtavyölyän siirto ja siihen liittyvät katurakenteet. Töitä Keskustorin uudistamiseksi jatketaan Aleksis Kiven kävelykadulla ja Frenckellinaukiolla. Ratapihankadun ensimmäisen osan viimeisteleminen ja jatkaminen Kanslerinrinteestä Åkerlundinkadulle on myös vuoden suurhankkeita. Myös Hatonpään valtatie ja Lahdenperänkadun leventämishankkeet viimeistellään.

Vuonna 2002 suurimpia saneerauskohteita ovat Ikurin, Lintulammen, Linnainmaan ja Vehmaisten alueiden kadut ja johtojen peruskorjaukset. Muita merkittäviä saneerauskohteita ovat muun muassa Tahmelan valtatie, Nuijatie, Ruskontie ja Jänissaarenkatu.

• Kevyt liikenne

Kevyen liikenteen rakentamisessa painopiste suuntautuu keskustan juuri valmistuvan verkkosuunnitelman mukaisesti. Keskustan ulkopuolella merkittäviä hankkeita ovat Sepänkatu, yhteys Kekkosen tieltä Lapinniemeen ja Hervannan valtavyölyä Sotilaankadun kohdalla.

• Liikennevalot

Uusia liikennevalo-ohjattuja liittymiä rakennetaan Hervannan valtavyölyän-Opiskelijankadun, Hervannan valtavyölyän-Teekkarinkadun, Kangasalan tie-Yrittäjänkadun, Lempääläntie-Automiehenkadun ja Ratapihankadun-Kanslerinrinteen liittymiin.

• Sillat

Hervannan valtavyölyälle rakennetaan alikulkusilta poliisikoulun kohdalle. Merkittävien perusrakennushankkeiden yhtenä Ratahallintokeskuksen kanssa toteutettava Sorinahteen ylikulkusillan remonti.

• Satamat

Satamatöitä jatketaan Santalahden venesatamassa, Laukontorille rakennetaan reaaliaikainen satamainformaatiojärjestelmä ja Viikinsaaren laituri peruskorjataan.

Kaikista Tampereen kaupungin teknisen toimen töistä ja hankkeista saa tietoa netistä osoitteesta:

www.tampere.fi/ytotote

Samasta osoitteesta löytyvät mm. rakentamisen tilastot vuodelta 2001 ja puistoyksikön työkohteet vuonna 2002.

Luontokoulu aloittaa syksyllä Teiskon Terälahdessa

Tampere on saamassa oman luontokoulunsa ensi syksynä luonnonläheiseen Teiskoon. Koulu saa ajanmukaiset ja hyvin varustetut tilat Terälahden koulurakennuksesta, johon tulee luontokoulun lisäksi myös ala-aste, päiväkotiki ja kirjasto. Rakennusta remontoidaan parhaillaan.

-Luontokouluhanketta on valmisteltu jo vuosia ja nyt kouluvirasto tarjosi tiloja Terälahden koululta eikä aivan heti vastaavia olisi löytynyt, kertoo hankkeen puuhamies, biologian opettaja ja ympäristölaulukunnan varapuheenjohtaja **Matti Leinonen**.

Suomessa on parikymmentä luontokoulua, jotka ovat hyvin suosittuja ja "kansoitettuja" jokaisena koulupäivänä. Eniten luontokoulussa käyvät ala-asteen oppilaat, päiväkotilapset ja yläasteen oppilaat. Vähiten sitä käyttävät lukiolaiset.

Päivän oppiin luontokouluun

-Luontokoulun ideana on, että joka päivä tulee uusi oppilasryhmä oman opettajansa kanssa kouluun, jossa heidät ottaa vastaan luontokoulun opettaja. Hänellä on tarjolla erilaisia päivän mittaisia ohjelmia mm. oppilaiden iän ja vuodenaajan mukaan. Luokan oma opettaja toimii apuna niin oman aineensa asiantuntijana kuin järjestyksen pidossaakin. Koulussa oppilaille tarjotaan normaali kouluruoka, Leinonen selvittää.

Luontokoulupäivän aikana koululaiset liikkuvat ulkona maastossa mahdollisimman paljon myös talvella.

Terälahden koulun lähistöltä löytyy monimuotoisia luonnonympäristöjä kuten metsiä, peltomaisemaa ja kosteikkoja. Lähellä

virtaa Kiimajoki. Koulun tutkimusluokassa oppilaat voivat tarkastella luonnosta keräämiään näytteitä.

Luontokoulun tavoitteena onkin antaa lapsille ja nuorille virkeitä luonnonsojeiluun ja omasta elinympäristöstä huolehtimiseen. Luonnossa opitaan liikkumaan ja havainnoimaan sen kauneutta ja monimuotoisuutta. Luontokoulupäivä poikkeaa myös tavanomaisesta koulurutiinista ja antaa mahdollisuuden oppilaille virkistytymiseen ja rauhoittumiseen luonnonympäristössä.

Muutakin kuin biologiaa

Matti Leinonen muistuttaa, että luontokoulussa voi opiskella muitakin aineita kuin biologiaa, esimerkiksi liikuntaa, kuvaamataitoa, äidinkieltä ja maantietoa, mikä on otettu huomioon tilasuunnittelussa. Tutkimusluokan lisäksi luontokoulusta löytyy opetusluokka ja auditorio.

Kevään aikana luontokouluun valitaan vetäjäopettaja, joka ohjaa työtä ja opetusta koulussa sekä vastaa toiminnan suunnittelusta.

Teiskon entinen yläaste muuttuu saneerauksen valmistuttua Terälahden kouluksi. Maija Järvinen ja Eero Laakso ovat mahdollisia tulevan luontokoulun oppilaita.

-Tavoitteena on, että opettaja aloittaisi työt kesällä viimeistään heinäkuun alussa ja syksyllä hänellä olisi jo muutama ohjelma tarjolla, Matti Leinonen sanoo.

● **Tarja Nikupaavo-Oksanen**

Tampere rakentaa ja peruskorjaa

Terälahden koulu

Teiskon entisen yläasteen saneeraus valmistuu syksyyn mennessä, ja uusittuihin tiloihin sijoitetaan Velaatan ja Terälahden koulujen toiminnot, Terälahden lähikirjasto ja päiväkotiki. Kiinteistöön varataan tiloja myös luontokoululle.

Tammelan koulu

Vuonna 1911 valmistunutta vanhempaa koulurakennusta aletaan saneerata.

Koillisen alueen koulutilat

Tänä vuonna suunnitellaan koillisen alueen 7-9 -vuosiluokkien koulupalveluja. Linnainmaan koulun laajentamista selvitetään ja myös Atalan koulun tilanne tutkitaan. Rakentamaan päästään ensi vuonna.

Karosen koulu

Kaukajärvelle valmistuu syksyyn mennessä uusi 1-6 -vuosiluokkien peruskoulu. Koulun tulee tilaa 12 perusopetusryhmälle, kahdelle erityisopetuksen ryhmälle ja monitutoriopetukselle.

Harjun koulu

Harjun koulun laajennus alkaa. Lisärakennukseen tulee mm. luokka- ja liikuntatiloja.

Kaukajärvelle rakennettava Karosen koulu valmistuu syksyyn mennessä.

Samassa yhteydessä peruskorjataan kolme jo olemassa olevaa koulurakennusta.

Sampolan kiinteistö

Tammelan kirjastoa varten rakennetaan tilat Sampolan yhteyteen.

Sampolaan tehdään myös ns. tietotori, jossa

kuntalaiset voivat käyttää hyväkseen tietokoneyhteyksiä.

Lisäksi Työväenopisto saa opetustiloja.

Tampereen ammattikorkeakoulu

Pääalon saneerausta jatketaan ja tekniikan tilojen suunnittelu aloitetaan.

Tampereen ammattiopisto

Hervannan ammattiopiston multimediakirjastolle ja keittiö- ja ruokalatojen peruskorjaukseen on varattu suunnitteluraha.

Pääkirjasto Metso

Pääkirjasto Metso saa tänä vuonna oman tietotorinsa, jonne keskitetään suurin osa yleisön käytössä olevista tietokonepääteistä. Myös palvelutiskit uusitaan.

Hakametsän jäähalli

Hakametsässä uusitaan ykkös- ja kakkosjäähallien kylmälaitteisto, joten hallien jäät saadaan entistä parempaan kuntoon. Kellarikerroksessa uusitaan ilmastointilaitteisto ja kunnostetaan pukuhuoneita.

Pirkkahallin laajennus

Pirkkahalliin rakennetaan uudet ravintola- ja kokoustilat A- ja C-hallien väliin. Laajennus-

osan ensimmäiseen kerrokseen sijoittuvaan ravintolaan tulee n. 350 istumapaikkaa. Toiseen kerrokseen tulee seminaari- ja kokoustiloja. Laajennusosa valmistuu syyskuussa. Vanha ravintola muutetaan toimistotiloiksi.

Tuomikujan päiväkotiki

Hatanpään ja Härmälän uusia asuinalueita palveleva Tuomikujan päiväkotiki on parhaillaan rakenteilla Rantaperkiön koulun viereen Tuomikujalle. Päiväkotikiin tulee tilat 66 lapselle. Päiväkotiki aloittaa toimintansa elokuussa.

Muut päiväkodit

Muotialan alueelle rakennettavan Ainan päiväkodin suunnittelu aloitetaan tänä vuonna. Tahmellan päiväkodin saneeraus valmistuu tämän kevään aikana ja remonttimiehet siirtyvät Lielahden päiväkotikiin ja neuvolaan.

Hatanpäänpuiston sairaalan laajennus

Viime vuonna aloitetut rakennustyöt jatkuvat. Sairaalaan tulee noin 200 paikkaa korvaamaan mm. Kaivannon sairaalan, Pyynikin sairaalan sekä Hatanpään Jukola-rakennuksen psykogeriatrisia ja geriatrisia hoitopaikkoja.

Stadionista monitoimiareena

Tampereen Stadionista ollaan kehittämässä nykyaikaista monitoimiareena, joka olisi urheilutilaisuuksien lisäksi otollinen paikka mm. konserteille ja muille yleisötapahtumille.

Vuonna 1966 valmistunut Stadion on pääosin alkuperäisessä kunnossa, eivätkä tilat nykyisellään täytä suurten tilaisuuksien järjestämiselle asetettuja turvallisuusvaatimuksia.

Stadionin peruskorjaus on aloitettu kesän 2003 urheilutapahtumia silmälläpitäen. Silloin Tampereella järjestetään jalkapallon

nuorten MM-kisat ja yleisurheilun nuorten EM-kisat.

Kisoihin mennessä on kaikki stadionin betonirakenteet kunnostettu ja myös katot ovat valmiita. Jo tänä vuonna pääkatso-mo saa muovikuppituolit.

Pääosa tämän vuoden töistä tehdään sisätiloissa eli tiloihin asennetaan mm. ilmastointi ja nykyaikaiset viestintäyhteydet. Myös kaikki liikuntasalit kunnostetaan.

Stadionin remonttiin on varattu tälle vuodelle 2 miljoonaa euroa.

Pasi Mäkelä käy ahkerasti stadionin kuntosalissa. Ensi vuonna kuntoilijoiden on siirryttävä Ratinasta muualle, kun kuntosali menee remonttiin.

